

Zitting 1981-1982

17 189

Wijziging van het tarief van de inkomstenbelasting en van de loonbelasting in het kader van het belastingplan 1982

B

NADER RAPPORT

Aan de Koningin

's-Gravenhage, 17 november 1981

Blijkens de mededeling van de Directeur van Uw Kabinet van 2 november 1981, nr. 103, machtigde Uwe Majesteit de Raad van State, zijn advies betreffende het bovenvermelde ontwerp rechtstreeks aan ons te doen toekomen.

Dit advies, gedateerd 16 november 1981, nr. 811111/15, mogen wij U hierbij aanbieden.

1. De Raad constateert, dat de beoordeling van het onderhavige wetsontwerp en de daarmee verband houdende wetsontwerpen op het gebied van de accijnzen door een aantal factoren wordt bemoeilijkt. Deze constatering is terecht. Die factoren houden direct of indirect alle verband met het feit dat de toezending van de wetsontwerpen aan de Raad heeft plaatsgevonden vóór het afleggen van de regeringsverklaring. Met het oog op de parlementaire behandeling van de onderhavige wetsontwerpen die nog in dit jaar moet plaatsvinden, kon evenwel niet worden ontkomen aan de thans gevolgde procedure.

2. In de memorie van toelichting wordt uitgegaan van een verlichting van de collectieve lastendruk, indien geen bijzondere maatregelen worden genomen, terwijl volgens de Miljoenennota 1982 onder die veronderstelling een beperkte stijging van de col-

lectieve lastendruk zou optreden. De Raad merkt terecht op dat dit verschil in hoofdzaak een gevolg is van de omstandigheid dat, anders dan in de miljoenennota, enkele elementen buiten aanmerking zijn gelaten, namelijk de stijging van de niet-belastingmiddelen uit de binnenlandse aardgasafzet en de nog nader in te vullen lastenverzwaring in de sfeer van profijtheffingen. Naar het oordeel van de Raad berust het verschil op een standpuntwijziging en niet op nieuwe gegevens betreffende de sociaal-economische ontwikkeling. De Raad acht het wenselijk dat deze wijziging wordt toegelicht door in het kort op de merites van de daarbij betrokken standpunten in te gaan. Naar aanleiding hiervan wijzen wij erop, dat in de memorie van toelichting reeds is opgemerkt dat het niet in aanmerking nemen van de genoemde elementen bij de berekening van de stijging van de collectieve lastendruk voortvloeit uit afspraken die zijn neergelegd in het regeerakkoord. Wij menen dan ook te kunnen afzien van een nadere uiteenzetting ter zake in de memorie van toelichting.

De Raad acht het niet uitgesloten dat in de toekomst wederom nieuwe gegevens naar voren zullen komen die kunnen uitwijzen, dat de ruimte van f 700 mln. die thans aanwezig wordt geacht voor aanvullende dekkingsmaatregelen zonder stijging van de

collectieve lastendruk, er niet of in mindere mate zal zijn. In dat geval zou achteraf kunnen blijken dat een stijging van de collectieve lastendruk is opgetreden. Wij merken hierbij op dat een bijstelling van de in de Miljoenennota 1982 gepresenteerde cijfers reeds noodzakelijk is geworden in verband met wijzigingen die zijn opgetreden en gegevens welke beschikbaar zijn gekomen in de tijdspanne tussen het uitbrengen van de miljoenennota en het tot stand komen van het nieuwe kabinet.

Inderdaad is ook de thans aanwezige ruimte van f 700 mln. een momentopname. Bij de besluitvorming van nu moet evenwel worden voorbijgegaan aan de door de Raad bedoelde in de toekomst mogelijk naar voren komende gegevens.

3. De Raad heeft met waardering kennis genomen van de gekozen systematiek van inflatiecorrectie en dekkingsmaatregel, waarbij de inflatiecorrectie volledig tot uitdrukking is gebracht en een afzonderlijke drukverzwarende maatregel is voorgesteld. Deze maatregel kan daardoor, zoals de Raad aangeeft, op zijn eigen merites worden beoordeeld. De Raad merkt in dit verband op dat de loon- en de inkomstenbelasting belastingen zijn waarvan de druk, naar vrijwel algemeen wordt geoordeeld, zou dienen te

worden gestabiliseerd en zo mogelijk verlaagd. Hoewel wij erkennen dat er in het tarief van de loon- en de inkomstenbelasting vrijwel geen ruimte meer is voor lastenverzwarende budgettaire en inkomenspolitieke maatregelen, menen wij, dat de huidige omstandigheden het onontkoombaar maken ook via deze belastingen een beperkte bijdrage te verkrijgen om de doelstellingen van het kabinet voor 1982 te helpen verwezenlijken. Wat het beleid op wat langere termijn betreft moge echter worden herhaald, dat het kabinet met betrekking tot het tarief van de loon- en de inkomstenbelasting het voornemen heeft, en dit in het regeerakkoord ook heeft vastgelegd, om tot een nader onderzoek te komen van de mogelijkheden het tarief te verlagen.

4. De Raad merkt op dat de voorgestelde verhogingen van de accijnzen van bier, van suiker en van alcoholvrije dranken op haar plaats kunnen worden geacht, gelet op de ontwikkeling van het algemene prijspeil en de omstandigheid dat deze accijnzen gedurende een flink aantal jaren niet zijn verhoogd.

De Raad is evenwel van mening dat men zich in dit verband kan afvragen of aan een geleidelijke verhoging van deze accijnzen in de loop der jaren niet de voorkeur had moeten worden gegeven boven de thans voorgestelde verdubbeling. Hij is bevreesd voor een aanmerkelijke verhoging van de consumentenprijs van de desbetreffende produkten met als gevolg daarvan een verminderde afzet die, naar hij verwacht, vooral de kleinere zelfstandigen zal treffen. Dienaangaande merken wij op dat wij ons ervan bewust zijn dat elke het verbruik treffende belastingverhoging in meer of mindere mate de door de Raad gesignaleerde negatieve effecten met zich mee kan brengen. Voorop staat thans dat als bijdrage tot de oplossing van de huidige budgettaire problematiek, waarvan ook de financiering van het werkgelegenheidsbeleid deel uitmaakt, en met inachtneming van de in het regeerakkoord vastgelegde stabilisatienorm voor de collectieve lastendruk, aanvullende dekkingsmaatregelen in de sfeer van de indirecte belastingen noodzakelijk moeten worden geacht. Nu voorts in de sfeer van de accijnzen van alcohol, benzine en tabak gedurende de laatste jaren herhaaldelijk tariefverhogingen zijn tot stand gekomen, is het gegeven dat de onderhavige accijnzen gedurende ongeveer een de-

cennium niet zijn verhoogd, in de aan de keuze voorafgaande afweging doorslaggevend geweest.

Wij veroorloven ons U in overweging te geven, het hierbij gevoegde ontwerp van wet en de memorie van toelichting aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal te zenden.

De Minister van Financiën,
A. P. J. M. M. van der Stee

De Staatssecretaris van Financiën,
J. C. Kombrink